

GAZETA LWOWSKA

BIURA REDAKCJI i ADMINISTRACJI:
Lwów, plac Smolki 3. I. p.
Redaktor naczelny przyjmuje codziennie
od godziny 11—12.
Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte
wolne od opłaty.

Telefony:
REDAKCJI
21—18
ADMINISTRACJI
21—17

WYCHODZI CODZIENNIE O GODZINIE 3-ciej POPO-
LUDNIU Z WYJĄTKIEM DNI POŚWIĄTECZNYCH

REDAKTOR NACZELNY I ODPOWIEDZIALNY
Dr. MARCELI SZAROTA.

CENA
NUMERU

20 gr.

PRENUMERATA:

Miejscowa miesięcznie: bez dostawy do
domu 4.80 z dostawą 5.30. Zamiejscowa
miesięcznie z przesyłką pocztową 5.30 —
Zagranicą 7.— P. K. O. Nr. 141.690.

Światła i cienie konferencji londyńskiej.

Tych pierwszych jest mało, drugich
dużo. Czasem tak dużo, iż zdaje się, że
przyciwną w zupełności tu i ówdzie ja-
śniejące chwilami błyski nadziei, że
jakiś, choćby połowiczny, choćby
pozornym porozumieniem, skończy się
tak szumnie zwolowana, z takim entu-
zjazmem witana morska konferen-
cja rozbrojeniowa.

Naiwne i nie na miejscu byłoby
stosowanie w ocenie zwołania i dzia-
łalności tej konferencji jakiegokolwiek
złośliwości, jakiegokolwiek zadowole-
nia, że temu czy innemu nie powiodła
się inicjatywa dzieła, które było
w stanie sprowdzić tak wielki i bło-
gosławiony zwrot w kwestji zbrojeń.
Nie można też nikogo posądzać o
brak dobrej woli. Śledząc jednak zaga-
twane perypetje ciągnącej się przez 3
miesiące konferencji, niemożna się o
przeciw wrażeń, że jednak nie prze-
myślano należycie tych wszystkich
trudności, jakie nieprzemierzoną siłą
rzeczy stanąć muszą na drodze po-
myślnego sfinalizowania całej imprezy.

A przecież było do przewidzenia,
że Włochy domagać się będą parytetu
w stosunku do Francji i że opierać mu
się będzie Francja. Wiedzano, że Ja-
ponja żądać będzie 70% tonażu ame-
rykańskiego, których nie zaaprobuje
Ameryka. Wiedzano, że Francja nie-
ugięcie stać będzie przy zasadzie, któ-
rą zawsze podkreślała i od której od-
stąpić nie może, że każdy krok w
kwestji rozbrojenia musi być poprze-
dzony krokiem w kwestji bezpieczeń-
stwa. Mac Donald wierzył chyba, że
z chwilą, gdy wszyscy zasiądą wokół
konferencyjnego stołu, zstąpi między
nich duch ustępliwości i rezygnacji,
a perswazje czy pogroźki zepchną Ja-
ponję, Francję i Włochy z ich zasad-
niczych punktów widzenia.

To go zawiodło. Nikt nie ustąpił, a
to z tego prostego, oczywistego, zro-
zumiałego powodu, że sytuacja świa-
towa nie jest jeszcze tego rodzaju, iż-
by którykolwiek naród był w stanie
zrezygnować ze swej własnej obrony
tak długo, jak długo nie otrzyma re-
kompensaty w dziedzinie międzynaro-
dowych gwarancji bezpieczeństwa.

Nie zmienił postaci rzeczy fakt, że
prasa włoska odrzuca odpowiedzialność
Włoch za niepowodzenia konfe-
rencji, twierdząc, że winna temu Fran-
cja. Nie zmieniają jej także narzekania,
jakie na ten temat pojawiają się i
w innej prasie. Prawdą natomiast jest,
że żądany przez Włochy parytet z
Francją, postawił Francję w trudnej
sytuacji, gdyż przyjęcie go zdegrado-
wałoby ją do stanu trwałej niższości
wobec Włoch na Morzu Śródziem-
nym, zważywszy, że Włochy są umiej-
scowione na tem jednym morzu, Fran-
cja zaś posiada trzy fronty morskie
oraz bogate posiadłości oddzielone od
niej oceanami. Francja więc nie wda-
jąc się w drażliwe dyskusje na temat
parytetu, postawiła sprawę w sposób
możliwie jasny i szczerzy. Bezpieczeń-
stwo imperjum francuskiego wymaga
floty liczącej około 700.000 tonn. Je-
żeli dzięki jakimś gwarancjom polity-
cznym bezpieczeństwo posiadłości fran-
cuskich na Morzu Śródziemnym zоста-

Z ostatniej chwili.

Życie polityczne.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 8 kwietnia. Dziś o go-
dzinie 5.30 odbędzie się posiedzenie
Rady Ministrów, poświęcone omówie-
niu sytuacji w rolnictwie.

W bieżącym tygodniu odbędzie się
zebranie przywódców Centrolewu, na
którem ma zapadnąć decyzja co do ter-

minu wniesienia pisma do P. Prezy-
denta Rzeczypospolitej w sprawie zwo-
łania sesji nadzwyczajnej Sejmu.

Nuncjusz papieski msgr. Marmaggi
złożył dziś w południe wizytę Premje-
rowi Ślaskowi.

Kredyty na akcję budowlaną.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 8 kwietnia. Kwota
80 milj. złotych, jaką przeznaczono z
budżetu instytucji ubezpieczeniowych
na akcję budowlaną stanowi stosunko-
wo małą sumę dla zaspokojenia głodu
mieszkaniowego w Polsce. Dziś na-
deszła do Warszawy wiadomość, że

amerykańsko - polskie towarzystwo fi-
nansowo-budowlane, które powstało w
Warszawie, zamierza przeznaczyć 5
milj. dolarów lub więcej na akcję bu-
dowlaną. Towarzystwo oczekuje tylko
na akcept kapitalistów nowojorskich.

Poszukiwanie nafty w Kieleckiem.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 8 kwietnia. Z Wojczy,
w Województwie kieleckim donoszą,
że wiercenie próbnego szybu naftowe-
go posunęło się w ostatnich dniach
bardzo znacznie naprzód. Szyb po-
siada już głębokość 321 metrów. Ko-

misja, która przybyła na miejsce,
stwierdziła, że w miejscu tem znajduje
się z całą pewnością ropa, jednakże
może się ona pokazać dopiero na głą-
bokości 600—700 metrów. Dalsze
wiercenia są w toku.

Konferencja morska.

Londyn, 7 kwietnia. (PAT). Na-
dzieje na osiągnięcie przez konferen-
cję morską celu głównego, wiążą się
obecnie z wynikiem usiłowań angielskich,
zmierzających do uzgodnienia
interpretacji artykułu 16 paktu Ligi
i aneksu F do traktatu locarneńskiego.
Dzienniki zwracają jednak uwagę, że
formuła polityczna, przyjęta przez
Anglię musi jednocześnie prowadzić
do znacznej redukcji francuskich żą-
dań tonażowych, i rozstrzygnięcia
problemu, wytworzonego przez żąda-
nie włoskie parytetu z najsilniejszym
kontynentalnym mocarstwem mor-
skim. Bez tego poważne porozumie-
nie angielsko - francusko - japońskie
pozostałoby martwą literą.

Jutro spodziewany jest tutaj
Briand, który przyniesie ze sobą
prawdopodobnie nowe propozycje
rządu francuskiego w sprawie poro-
zumienia rozbrojeniowego Anglii i
Francji.

Jak donosi komunikat radjostacji
Rugby, Mac Donald wykorzystał nie-

obecność Brianda celem dalszych
przygotowań dla wznowienia rokowań
francusko - angielskich. Mac Do-
nald miał dziś popołudniu rozmowę
z Grandim a następnie ze Stimsonem.
Dziś odbyło się również posiedzenie
ekspertów angielskich, amerykań-
skich i japońskich, badających w dal-
szym ciągu treść zastrzeżeń Japonji
do przyszłego porozumienia trzech
mocarstw.

Paryż, 7 kwietnia. (PAT). Briand
w dniu dzisiejszym powraca do Lon-
dynu.

Paryż, 7 kwietnia. (PAT). Rada
ministrów, na dzisiejszym posiedzeniu
jednomyślnie zaakceptowała exposé
Brianda o przebiegu narad londyń-
skich, podczas których utrzymał on
w całości i nienaruszenie francuski
punkt widzenia we wszystkich poru-
szanych tam sprawach, stale zacho-
wując kontakt ze wszystkimi pań-
stwami, reprezentowanymi na kon-
ferencji.

nie zwiększone, Francja gotowa bę-
dzie poważnie obniżyć swój stan po-
siadania.

W ostatnich dniach zdawało się, że
znajdzie się jednak wyjście z tej sytua-
cji, że duch traktatów locarneńskich
utoruje sobie drogę w świat. Oto de-
legat amerykański Stimson złożył o-
świadczenie, że Stany Zjednoczone są
gotowe podpisać t. zw. »pakt konsul-
tacyjny«, na podstawie którego, na
wypadek, gdyby dwaj uczestnicy kon-
ferencji mieli kiedyś przeciw sobie wy-
stąpić, wówczas wszyscy inni zebrali-
by się na konferencji, któraby miała
obmyśleć sposób załagodzenia kon-
fliktu.

Niestety, dalszej na ten temat dys-

kusji wszedł w drogę Hoover swą zna-
ną depeszą, że nie zgadza się na żaden
tego rodzaju pakt, o ile przedmiot
sporu nie będzie leżał w sferze bezpo-
średnich interesów amerykańskich.

Briand, który dał się nakłonić do
powrotu do Londynu, dał tam niewąt-
pliwie inicjatywę dyskusji o szerokiej
rozpiętości i doskonale logiczną. Czy
to wiele pomoże, trudno przewidzieć.
Konferencja londyńska znajduje się w
każdym razie w dalszym ciągu w peł-
ni najdrastyczniejszych i bardzo skom-
plikowanych zagadnień, których roz-
wiązanie okazuje się tem trudniejsze i
dalsze, im więcej się je dyskutuje.

Mimo to jednak chcemy nasz ar-
tykuł zakończyć nie cieniem, a świa-

Wyniki ciągnięcia loterii klasowej.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 8 kwietnia. W dzisiejs-
szym ciągnięciu Państwowej Loterii
Klasowej padły następujące wygrane:
15.000 zł. — Nr. 127388; 3.000 zł. —
Nr. 57216, 78808, 161026, 181757;
2.000 zł. — Nr. 72733, 89385, 4938,
12984, 80120, 16318.

Zjazd dyrektorów szkół średnich.

Katowice, 7 kwietnia. (PAT.).

W dniu dzisiejszym rozpoczął w Ka-
towicach obrady 5-cio dniowy zjazd
dyrektorów wszystkich szkół średnich
okręgu śląskiego, krakowskiego i lu-
belskiego. Zjazd obraduje nad zagad-
nieniami pedagogicznymi i administra-
cyjnymi w szkołach średnich. Referaty
dotyczą: 1) roli i zadań dyrektora
szkoły średniej, jako kierownika dy-
daktycznego, 2) organizacji pracy wy-
chowawczej w szkole średniej, 3) obo-
wiązków administracyjnych dyrekto-
ra. Przewodniczy naczelnik wydziału
Minist. W. R. i O. P. Pieracki.

Postulaty Cerkwi prawosławnej.

Warszawa, 7 kwietnia. (PAT.).

Posłowie z obozu BBWR. Bogusław-
ski i Sehejda w imieniu ukraińskiej
grupy posłów BB., złożyli Prezesowi
Rady Ministrów Waleremu Ślaskowi,
Ministrowi W. R. i O. P. i Ministrowi
Spraw Wewnętrznych specjalny me-
morjał, traktujący o potrzebach Cer-
kwi prawosławnej w Polsce. Między
innymi memorjał wskazuje na kon-
ieczność uznania archimandryty wo-
łyńskiego za samodzielnego arcybi-
skupa.

Rozprawa przeciw Ulitzowi.

Katowice, 7 kwietnia. (PAT.).

Dnia 9 b. m. o godz. 10-tej przedpoł.
rozpocznie się przed Sądem Apelacyj-
nym rozprawa odwoławcza przeciwko
Ottonowi Ulitzowi, skazanemu w
pierwszej instancji na 5 miesięcy wię-
zienia za przestępstwo przeciwko usta-
wie o powszechnym obowiązku służby
wojskowej.

Proces Jakubowskiego.

N. Strelitz, 7 kwietnia. (PAT.).

Wtoczonym się tu procesie rewizyjnym
Jakubowskiego, prokurator Weber za-
żądał kary śmierci dla Augusta No-
gensa, kary 4-letniego ciężkiego wię-
zienia dla Fritza Nogensa i kary
7-letniego ciężkiego więzienia dla ich
matki Köhlerowej.

Przyniósł go nieco dzień 6 kwie-
tnia. Delegat amerykański Gibson o-
głosił światu przez mikrofon, że Sta-
ny Zjednoczone, Wielka Brytania i
Japonja porozumiały się w kwestii
zmniejszenia liczby pancerników, a
po części i innych jednostek morskich.
Czy to ma stanowić podstawę »paktu
trzech«, czy też stanowić drogę do
»paktu pięciu«, powinny wyjaśnić już
najbliższe dni. Podobnie wczorajsza
prasa francuska ujawnia na temat kon-
ferencji londyńskiej nieco więcej opty-
mizmu, głosząc, że układ francusko-
angielski da się zrealizować.

Może się tedy tak rzeczy ułożyć, że
nowe cienie już nie wystąpią.

Chemiczny Instytut Badawczy.

Leży przed nami w wytwornej wydane szacie, bardzo ciekawe sprawozdanie polskiego Chemicznego Instytutu Badawczego. Inicjatorem jego i twórcą jest wielkiej sławy uczonej, obecny Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, prof. Ignacy Mościcki.

Dzięki Jego inicjatywie powstaje w r. 1916 we Lwowie spółka z ogr. odp. pod nazwą „Metan“, która ma być zawiązkiem przyszłego chemicznego Instytutu Badawczego.

Szczęśliwe rozwiązanie kilku, o dużym znaczeniu dla przemysłu, technologicznych problemów, pozwala społecze na rozpoczęcie prac w szerszym zakresie, a kiedy po pogromie mocarstw centralnych powstaje niepodległa Rzeczpospolita, wówczas udziałowcy spółki „Metan“ jednomyślną uchwałą zrzekają się wszelkich praw do majątku spółki, przekształcając ją na stowarzyszenie „Chemiczny Instytut Badawczy“, instytucję, której zadaniem ma stać się praca dla rozwoju przemysłu polskiego.

Równocześnie zawiązuje się w Warszawie komitet, który postanawia wybudować gmach niezbędny do pomieszczenia laboratoriów i pracowni Instytutu. Rozpoczęta w sierpniu r. 1925 budowa postępuje tak szybko naprzód, że już w listopadzie 1926 zostają pracownie Chemicznego Instytutu Badawczego we Lwowie zwinięte i przeniesione do nowego gmachu w Warszawie. W ciągu roku 1927 zostają wszystkie pracownie uruchomione — i dnia 14 stycznia 1928 r. gmach zostaje w obecności Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, przedstawicieli Rządu, przemysłu, nauki i społeczeństwa uroczystie poświęcony i otwarty.

Zadania Instytutu polegają na pracy naukowo-twórczej nad budową przemysłu chemicznego w Polsce. Do tego celu zdąży Instytut przez naukowe i techniczne opracowanie zagadnień aktualnych dla Państwa oraz przez kształcenie młodych sił inżynierskich w technologicznej pracy twórczej.

Z tychto powodów, przeróbce, uszlachetnieniu i wykorzystywaniu krajowych surowców poświęca Instytut specjalną uwagę. Również baczna uwagę zwraca Instytut na sprawy związane z zagadnieniami samowystarczal-

ności przemysłowej Rzeczypospolitej, z czem łączy się sprawa przystosowania krajowych surowców do potrzeb obrony Państwa.

W Instytucie znajdują również uwzględnienie te problemy, które z tych, czy innych powodów interesują miarodajne czynniki rządowe. Instytut współpracuje również z przemysłem, opracowując dla niego cały szereg konkretnych problemów. Dla nawiązania ściślejszego kontaktu z prze-

mysłem, Instytut powołuje do życia rady techniczne, których zadaniem jest utrzymanie stałej łączności pomiędzy przemysłem a Instytutem, oraz zwracanie uwagi na to, aby praca jego nie szła w kierunku oderwanym od życia, lecz aby oparta na teoretycznych podstawach znalazła swój wyraz w rozwiązaniach praktycznych i korzystnych dla rozwoju polskiego przemysłu chemicznego.

Instytut zatrudnia ogółem pracowników 66, w czym 27 pracowników z wyższym wykształceniem technicznym. M. P.

Plebiscyt w Szwajcarii

w sprawie projektu ustawy o produkcji alkoholu.

Bern, 7 kwietnia. (PAT). Jak wiadomo, wczoraj odbył się w Szwajcarii plebiscyt w sprawie projektu ustawy o produkcji i sprzedaży alkoholu. Dotychczas pędzenie wódki z własnych owoców i sprzedaż nie podlegała żadnemu ustawowemu ograniczeniu. Nowa ustawa pozostawia wprawdzie możliwość gospodarczego pędzenia alkoholu, jednakże tylko dla zaspokojenia własnych potrzeb rolnika. Nadwyżka będzie odtąd zakupowana i sprzedawana na rachunek skarbu. Nowa ustawa ma na celu zapobieżenie nadmiernemu spożyciu alkoholu, które w ostatnich kilkunastu latach, wzmogło się znacznie, zwłaszcza w centralnych kantonach Związku. Przewidziane są znaczne

zyski finansowe, które mają zasilać kapitał instytucji ubezpieczeń na starość. W plebiscycie, który się odbył w roku 1924 nad podobnym projektem ustawy, projekt ten nie uzyskał większości. Jednakże prowadzona w ostatnich czasach konsekwentna i zakreślona na szeroką skalę akcja społeczna, w której wykazano, że nadmierne spożycie alkoholu jest przyczyną degeneracji rasy, objawiającej się w wielkiej ilości umysłowo chorych i dziedzicznie obciążonych małolatkami, znajdujących się w szpitalach i przytułkach, dała niespodziewanie dodatnie wyniki. Wyraziła się ona w przyjęciu znaczną większością głosów nowego ustawodawstwa.

Akcja Gandhiego.

N. Delhi, 7 kwietnia. Gandhi, który mimo przekroczenia ustawy o monopolu solnym, nie został aresztowany, prowadzi w dalszym ciągu kampanję na rzecz oporu i nieposłuszeństwa cywilnego. Gandhi zamierza zobowiązać swoich zwolenników, że będą używali tylko soli, zdobytej drogą kontrabandy.

Dandji, 7 kwietnia. (PAT). Prze-

mawiając na zebraniu, zorganizowanym wczoraj wieczorem, Gandhi wyraził się z uznaniem o policji, która konfiskowała sól za uprzejme jej zachowanie się względem wolontariuszy. Gandhi dodał, że złożyłby gratulacje rządowi i ugiałby się przed wicekrólem, o ile zniesiono by podatek od soli.

Napad bandytów na urząd pocztowy.

Toruń, 7 kwietnia. (PAT). W dniu 7 bm. około godz. 3 po północy, trzech zamaskowanych i uzbrojonych w rewolwery bandytów, dokonało niezwykle śmiałego napadu na urząd pocztowy w Inowrocławiu. Bandyci, dostawszy się do wnętrza, sterroryzowali dwóch dyżurnych

funkcjonariuszy, poczem, po skrepowaniu ich powrozem i zakneblowaniu ust, po rozpruciu kasy, zrabowali 63.000 zł. i zbiegli w niewiadomym kierunku. Zaalarmowana w godzinę potem policja, wszczęła za bandytami pościg, który dotychczas nie dał rezultatu.

Dwa procesy w stolicy.

Ziemianin oskarżony o zabójstwo. — Echa katastrofy budowlanej.

Warszawa, 7 kwietnia. (PAT). Przed Sądem Okręgowym rozpoczął się dziś sensacyjny proces Stanisława Grudzielskiego, ziemianina, rotmistrza rezerwy, oskarżonego o zabójstwo w dniu 3 października 1928 majora Józefa Kłoba. Grudzielski był ożeniony z Melanją Eisertówną, córką przemysłowca łódzkiego, Emila Eiserta. Grudzielscy poróżnili się. W dniu 3 października 1928 r. Grudzielski wyjechał do Konstancina, gdzie w willi Pałace Atene, będącej własnością Eisertów, przebywała jego żona, teściowa i major Kłob. Gdy przybył tam Grudzielski, Kłob miał powiedzieć do niego: „Nie zobaczy pan dzieci, bo to nie są dzieci pana“. Po tych słowach Grudzielski strzelił do Kłoba, kładąc go trupem na miejscu. Rozprawa potrwa kilka dni.

Warszawa, 7 kwietnia. (PAT). Sad okręgowy w Warszawie przystąpił do rozpatrywania sprawy katastrofy budowlanej na placu Starynkiewicza, gdzie zawałiła się kamienica, wybudowana dla miejskiego wydziału kanalizacyjnego. W katastrofie tej zginęło 3 robotników, a jeden był ciężko ranny. Na ławie oskarżonych zasiadli: przedsiębiorcy budowlani Adolf Weisblatt i Lichtenbaum, którzy wnosili

ten dom, architekt Stefan Schiler, który zobowiązał się do dozoru nad budową, budowniczy Feliks Kostecki, który z tytułu swego stanowiska miał nadzór nad budową, wreszcie majster Krynkowski, pełniący funkcję majstra murarskiego, jako nieposiadający żadnych kwalifikacji.

Prokurator zarzuca Weisblattowi i Lichtenbaumowi świadome niedbalstwo, polegające na użyciu do budowy wapna świeżo lasowanego, które nie było dobrym materiałem budowlanym oraz prowadzenie robót budowlanych w czasie mrozów, architekcie Schilerowi i Kosteckiemu zaś niedbały nadzór.

Oskarżeni do winy nie przyznają się, przypisując ją magistratowi, który naglił do robót w nieodpowiednim czasie.

W imieniu zabitych robotników wniesiono powództwo cywilne w wysokości 67.000 złotych, tytułem alimentów dla wdów i sierót po ofiarach katastrofy.

Sad postanowił wezwać w charakterze biegłych kilku profesorów Politechniki warszawskiej i lwowskiej, by wypowiedzieli się w sprawie techniki budowy.

CZEŚĆ URZĘDOWA.

Lwów, dnia 8 kwietnia 1930.

RUCH SŁUŻBOWY W MINISTERSTWIE SPRAWIEDLIWOŚCI.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 24 marca 1930 r. zamianował:

Asesora sądowego w okręgu Sądu Apelacyjnego we Lwowie Jana Chlipalskiego — sędzią Sądu Powiatowego w Zbarażu;

Asesora sądowego w okręgu Sądu Apelacyjnego we Lwowie D-ra Adama Darocha — sędzią Sądu Powiatowego w Czortkowie;

Asesora sądowego w okręgu Sądu Apelacyjnego we Lwowie Karola Lecha — sędzią Sądu Powiatowego w Husiatynie;

Asesora sądowego w okręgu Sądu Apelacyjnego we Lwowie Tadeusza Olberka — sędzią Sądu Powiatowego w Wiśniowczyku;

Asesora sądowego w okręgu Sądu Apelacyjnego we Lwowie Edwarda Tadla — sędzią Sądu Powiatowego w Budzanowie;

Asesora sądowego w okręgu Sądu Apelacyjnego we Lwowie D-ra Kazimierza Waligórskiego — sędzią Sądu Powiatowego w Drohobyczu.

W MINISTERSTWIE PRZEMYSŁU I HANDLU.

W Urzędzie Probierczym we Lwowie: Przyjęty na praktykę II klg. stan.:

Dąbek Jan z dniem 16. XII. 1929 r.

W MINISTERSTWIE REFORM ROLNYCH.

Okręgowy Urząd Ziemski we Lwowie: Zmarł:

Rachmistrz w IX st. śl. Bożydar Stachowski — w dniu 3 października 1929 r.

Okręgowy Urząd Ziemski w Stanisławowie:

Zwolnieni ze służby:

na własną prośbę:

Prow. mierniczy w VIII st. śl. Henryk Jasiński — z dn. 1 października 1929 r.;

na podstawie art. 62 ust. o państw. służbie cywilnej:

Prow. podkomisarz ziemski w VIII st. śl. w Powiatowym Urzędzie Ziemskim w Stanisławowie Karol Madeyski — z dn. 31 października 1929 r.

Okręgowy Urząd Ziemski w Tarnopolu:

Prow. podkomisarz ziemski w VIII st. śl. w Okręgowym Urzędzie Ziemskim Kazimierz Rudowski — do Powiatowego Urzędu Ziemskiego w Borszczowie z powierzeniem kierownictwa tegoż Urzędu z dn. 1 października 1929 r.

W PROKURATORJI GENERALNEJ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

Przyjęty na praktykę referendarską:

Dr. Henryk Ritterman w Oddziale Prokuratorji Generalnej w Krakowie, dn. 26. XI. 1929 r.

Zwolniony:

Aplikant w Oddziale Prokuratorji Generalnej w Krakowie Roman Szeliga na własną prośbę, z dniem 30. XI. 1929 r.

(„Monitor Polski“ Nr. 79, z dnia 4 kwietnia 1930 r.)

PRZENIESIENIA W SZKOLNICTWIE Powszechnym.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego przeniosło na własne prośby: z dniem 1 marca 1930 r. p. Ewę Balaszczukową, nauczycielkę publ. szk. powsz. w Mysłowie, powiatu kałuskiego do 3-kl. publ. szk. powsz. w Trósciańcu, powiatu śniatyńskiego; z dniem 1 kwietnia 1930 r. p. Aleksandra Wilczyńskiego, kierownika 3-kl. publ. szk. powsz. w Piątkowej, powiatu dobrońskiego, na stanowisko nauczyciela

Teatr zamieniony na garaż.

Wiedeń, 7 kwietnia. (PAT.). Kryzys teatralny, jaki przeżywa miasto, doprowadził do zamknięcia teatru „Neue Wiener Bühne“. Teatr ten, mieszczący się na Waggasse, zajmuje przestrzeń 2.400 m kw. Właściciel budynku teatralnego nie znalazłszy nabywcy względnie dzierżawcy teatru na najbliższy sezon, postanowił zamienić teatr na garaż samochodowy. Dekoracje teatralne wraz z magazynem kostiumów oraz rekwizytami sprzedane zostaną na licytacji.

Niemila przygoda posła Gawryłuka na jarmarku w Wołożynie.

Z miasteczka nadgranicznego na Wileńszczyźnie, z Wołożyna, donoszą o niemilej przygodzie, jaka spotkała tam posła Gawryłuka z białoruskiego klubu robotniczo - włościańskiego w Sejmie. Poseł Gawryłuk, korzystając z piątkowego jarmarku, który zgromadził sporo ludności z okolicznych wsi, usiłował przy pomocy demagogicznego przemówienia podburzyć włościan przeciw Państwu. Wyprowadzeni tem z równowagi włościanie ściągnęli Gawryłuka z wozu, który służył mu za zaimprovizowaną trybunę, ubrali go w chomąto i oprowadzili dookoła rynku tak, że dopiero policja z trudnością wyrwała Gawryłuka z rąk rozjuszonego tłumu.

do 7-kl. publ. szk. powsz. w Sokalu, p. Teklę Nykyforukową, nauczycielkę 3-kl. publ. szk. powsz. w Trościńcu, powiatu śniatyńskiego, do 5-kl. publ. szk. powsz. w Dzurewie, p. Franciszka Bartę, nauczyciela 3-kl. publ. szk. powsz. w Opryszowcach, powiatu stanisławowskiego, do 7-kl. publ. szk. powsz. im. św. Józefa w Stanisławowie, p. Józefę Krokównę, nauczycielkę 7-kl. publ. szk. powsz. im. Kr. Jadwigi w Stanisławowie, do 7-kl. publ. szk. powsz. im. Kr. Zofji w Stanisławowie i p. Jana Słobodziankę, nauczycielkę 4-kl. publ. szk. powsz. w Chryplinie, powiatu stanisławowskiego, do 7-kl. publ. szk. powsz. im. św. Stanisława w Stanisławowie, oraz z dniem 1 sierpnia 1930 r. ks. Kazimierza Kalinowskiego, nauczyciela religii rz.-kat. w publ. szk. powsz. w Glinianach, powiatu przemyskiego, do 7-kl. publ. szk. powsz. męskiej w Skalacie.

Rada Szkolna Powiatowa w Kolumy przeniosła z dniem 1 lutego 1930 r. na własną prośbę p. Marję Tarnaweczką, nauczycielkę 3-kl. publ. szk. powsz. w Żukocinie do 1-kl. publ. szk. powsz. w Pilipach.

Rada Szkolna Powiatowa w Kopyczyńcach przeniosła z dniem 1 lutego 1930 r. na własną prośbę p. Włodzimierza Kowalikę, nauczyciela 5-kl. publ. szk. powsz. w Czarnokocach Wielkich do 3-kl. publ. szk. powsz. w Tłusteńkiem.

Rada Szkolna Powiatowa w Samborze przeniosła z dniem 1 lutego 1930 roku na własne prośby p. Michała Zagwojskiego, nauczyciela 1-kl. publ. szk. powsz. w Łukawicy, do 2-kl. publ. szk. powsz. w Bereźnicy, oraz p. Jakóba Maternę, nauczyciela 2-kl. publ. szk. powsz. w Bereźnicy do 1-kl. publ. szk. powsz. w Łukawicy.

„Kobieta Współczesna”. Wyszedł z druku Nr. 14 tyg. „Kobieta Współczesna”, na treść którego złożyły się następujące prace: Irena Jabłowska — „Dola emigrantek polskich we Francji”, Aniela Krzyżanowska, Janina Strzelecka — „Dwa głosy. Halina Siemieńska, „Życie w cyfrach”, Zofja Popławska — „Tragedja Indyj”, Desider Kosztoni — „Anna Edes”, Donn Byrne — „Opowieść bez nazwy”, Helena Boguszewska — „Dom mężczyzny”, Helena Witkowska — „Weteranka powstania 1863 r.”, „S. p. W. Haberkantówna”, „Z teatrów”, „Życie i praca”, „Z kina”, „Z szerokiego świata”. Do numeru jest dołączony dodatek tygodniowy „Mój Dom” i tablica robót.

Lotnictwo polskie.

Warszawa jest ważnym węzłem lotniczym. Koncentruje się w niej pięć linii komunikacji napowietrznej: do Pragi czeskiej, Gdańska, Krakowa, Lwowa i Poznania.

Najwięcej lotów dokonano (w ostatnim roku statystycznym) na linii Warszawa-Kraków: 553, najmniej na szlaku Warszawa-Poznań: 356; największą drogą przebytą może się poszczycić linia Warszawa - Lwów: 197 tys. 920 km w ciągu roku, najmniejszą wykazuje linia Warszawa - Poznań: 106 tys. 800 km.

Pasażerów najczęściej przewieziono na linii Warszawa-Lwów: 1.539, co stanowi 68.6% liczby miejsc, jakie były do dyspozycji w samolotach tej linii. Na szlaku Warszawa-Kraków prze-

wieziono 1.420 pasażerów (64.2% liczby miejsc), Warszawa-Gdańsk: 977 (59.9% liczby miejsc), Warszawa-Poznań: 667 (46.8% miejsc obsadzonych, czyli mniej niż połowa); najmniejszą frekwencją cieszyła się linia Warszawa-Praga, która przewiozła za ledwie 100 pasażerów, co stanowi 11.3 proc. liczby miejsc.

Jeśli chodzi o bagaż, to pierwsze miejsce zajmuje pod tym względem linia Warszawa-Kraków; przewieziono na niej 39.682 kg bagażu. Na praskiej linii natomiast przewieziono tylko 14.400 kg. Poczty przewieziono najwięcej na linii Warszawa - Lwów: 11.079 kg, najmniej na linii Warszawa-Praga, bo tylko 263 kg.

Zjazd naukowy im. Kochanowskiego w Krakowie.

W bieżącym roku przypada 400-setna rocznica urodzin Jana Kochanowskiego, największego poety dawnej Polski.

Trzechsetną rocznicę jego zgonu uczciła Polska Akademia Umiejętności w r. 1884 Zjazdem naukowym, który przyniósł wielkie korzyści badaniom nad historją naszej kultury, literatury i oświaty i dał głęboką podnieć do obfitych studjów monograficznych i wydawnictw źródłowych.

Pomna tej tradycji, postanowiła Polska Akademia Umiejętności również w obecną rocznicę oddać uroczysty hołd Janowi Kochanowskiemu, który nie tylko jako poeta i pisarz, ale także jako umysł i charakter jest najwspanialszym reprezentantem kultury polskiej złotego wieku.

Za najważniejszy hołd uznano zwiazanie z rocznicą Kochanowskiego Zjazdu naukowego, któryby był poświęcony syntetycznemu przedstawieniu poszczególnych dziedzin kulturalnego życia staropolskiego, opartemu na źródłach, pracach specjalnych i przyczynkach ogłoszonych od poprzedniego zjazdu.

Zjazd ten odbędzie się w Krakowie w dniach 8, 9 i 10 czerwca 1930 r.

Program naukowy Zjazdu obejmie referaty i dyskusje na następujące tematy: Poezja staropolska, Poetyka staropolska, Język polski XVI wieku (pod względem artyzmu), Staropolska literatura prozaiczna, Literatura łacińska w Polsce, Humanizm i renesans w Polsce, Stosunek XVI wieku do kultury Zachodu, Rozwój i upadek Akademii krakowskiej, Szkolnictwo i wychowanie, Książka w Polsce XV i XVI wieku, Twórczość naukowa. Kultura artystyczna a) sztuki plastyczne, b) muzyka, Cześć Boża i życie religijne, Reformacja, Obyczaj staropolski, Kultura życia politycznego, Kultura prawnicza, Kultura życia społecznego, Kultura życia gospodarczego, Oddziaływanie kultury polskiej na kraje ościennie.

Opracowania powyższych zagadnień podjęli się najwybitniejsi ich znawcy na zaproszenie Polskiej Akademii Umiejętności. — Niektóre z tematów omówione będą na posiedzeniach plenarnych Zjazdu, większość na posiedzeniach sekcyjnych.

Osobna sekcja poświęcona będzie twórczości Jana Kochanowskiego; zgłosiło już do niej referaty kilku wybitnych historyków literatury; uwzględnione będą dalsze zgłoszenia.

Program artystyczny Zjazdu obejmie;

I. Wystawę zabytków sztuki i kultury z epoki polskiego renesansu.

II. Wystawę książki polskiej. Obejmie ona a) komplet wydań dzieł Jana Kochanowskiego w ciągu wieków, b) wybór druków polskich XVI wieku z dziedziny literatury pięknej i filologii, c) ilustrację książki polskiej XVI wieku, d) wybór ksiązek z znaczniejszych bibliotek prywatnych i publicznych XVI w. z uwzględnieniem cenniejszych opraw.

III. Koncert, którego program przedstawi słuchaczom kulturę muzyczną w Polsce XV w. na przykładach utworów religijnych i świeckich, wokalnych i instrumentalnych, wybitnych kompozytorów polskich tej epoki, oraz obcych, z których dziełami stykał się Kochanowski.

IV. Wystawienie Kochanowskiego „Odprawy posłów greckich” na dziedzińcu zamkowym na Wawelu.

Szczegółowy program Zjazdu ogłoszony będzie w najbliższych tygodniach.

Wkładka uczestnika Zjazdu naukowego im. Kochanowskiego wynosi 30 zł. Uprawnia ona do udziału w obradach naukowych Zjazdu, do zwiedzenia wystaw, obecności na koncercie i na przedstawieniu „Odprawy posłów”, oraz do bezpłatnego otrzymania wszystkich druków zjazdowych, w tem wydawnictwa p. t. „Kultura Staropolska”, które obejmie referaty wygłoszone na Zjeździe, tudzież wydawnictwa protokołów Zjazdu.

Kancelarja Polskiej Akademii Umiejętności przyjmuje zgłoszenia uczestnictwa w Zjeździe. Wkładkę zjazdową należy wpłacić czekiem P. K. O. Nr. 154666, najpóźniej do dnia 1 maja b. r.

Blizsze szczegóły programu i organizacji technicznej Zjazdu podane będą do wiadomości w osobnych komunikatach.

Sekretarjat generalny Polskiej Akademii Umiejętności, oraz sekretarz komitetu zjazdowego, prof. Stanisław Kot, udzielają wszelkich informacji w sprawach Zjazdu (Kraków, ul. Sławkowska 17).

„Król Mormonów” na Wyspie Bobrów i jego osobliwa historia.

Właśnie onegdaj obchodziła religijna, amerykańska sekta Mormonów, stulecie swego istnienia. Założona ona została w dniu 6 kwietnia 1830 roku przez Anglika, Józefa Smitha, który sam skończył zresztą w nieszczeólny sposób swój żywot.

Kiedy bowiem zerwała się przeciwko niemu burza nienawiści z powodu idei wielożenstwa, przez niego propagowanej, dostał się Smith do więzienia i tam zginął w sposób tajemniczy. Według jednej relacji, mieli go uśmiercić jego własni współwyznawcy, wedle innej, miał zabić się sam, wyskakując z więzienia przez okno, a w końcu wedle jeszcze innych poglądów, został zastrzelony przez dozorców więzienia, którzy byli przeciwnikami mormońskiej sekty.

O samej sekcie Mormonów i jej życiu, możnaby wiele opowiadać, chociaż dotychczas niema żadnej bezstronnej i krytycznej historii tego bądź co bądź starego już wyznania. Ale nie o to idzie nam w tej chwili!

Pragniemy zwrócić uwagę naszych czytelników na inną, wybitną postać z pośród amerykańskich Mormonów, która swoim życiem prawdziwie fantastycznym i awanturничествоm, zasłużyła zaiste na to, aby się stać bohaterem jakiejś sensacyjnej powieści.

Osobistością tą był t. zw. „król Mormonów”, James Jesse Strang, Amerykanin, żyjący około połowy u-

biegłego stulecia. W człowieku tym połączyły się różne, najbardziej sprzeczne elementy. Był on bowiem kolonizatorem i władcą, „świętym” i prorokiem, korsarzem i awanturnikiem, a w okolicach dzisiejszego jeziora Michigan, w środkowo-zachodniej Ameryce, uchodzi dotąd za rodzaj ludowego bohatera.

Strang urodził się w r. 1813, a w niespokojnej młodości swojej zmieniał ustawicznie zawody: był wydawcą ludowego pisemka, nauczycielem, kaznodzieją, pisarzem i obrońcą ludu, a zwrócił na siebie uwagę szerszych sfer, jako świetny mówca i niepohamowany agitator.

W czasie podróży do dzisiejszego miasta Wisconsin, spotkał się Strang z misjonarzami mormońskimi i z samym Józefem Smithem, który osiadł wówczas z swoimi wiernymi w nowo założonej kolonii Nauvoo w Illinois. Smith zainteresował się agitatorskim talentem Stranga i uczynił z niego swego „asystenta”.

Kiedy niebawem nastąpiło zamordowanie Smitha i rozpoczęła się walka o przewodnictwo wśród Mormonów, sprytny Strang pośpieszył do Nauvoo i rozpoczął walkę z niejakim Brihamem Youngem, który chciał zostać następcą Smitha. Strang wziął się wtedy na dowcipne sposoby. Przywiózł z sobą nietylko rzekomy list Smitha, który przed śmiercią naznaczał go niby swoim następcą, ale

także zaczął pokazywać Mormonom jakieś tajemnicze tabliczki miedziane z hieroglifami, które miały być rzekomo zaginioną świętą księgą biblijną Labana; w księdze tej wyraźnie miało być przepowiedziane, że właśnie Strang zostanie „papiieżem” i władcą Mormonów, a wraz z nimi odnowi cały świat. Starania Stranga były tak sprytne, że omal nie odniósł zwycięstwa. W końcu jednak nie udało mu się jego plany, to też opuścił kolonię Mormonów w Nauvoo i postanowił założyć własne, nowe państwo mormońskie, w którym piastowałby stanowisko władcy i króla.

Zwerbowałszy gromadę Mormonów, udał się na pustą wówczas t. zw. „Wyspę Bobrów” (Beaver Island), leżącą na jeziorze Michigan, i tutaj, w lesistej, dzikiej okolicy, pełnej romantycznych uroków, na ziemi bardzo urodzajnej, bogatej w wodę, ryby i zwierzyne, — założył swoje mormońskie państwo.

Niebawem liczba jego poddanych się zwiększyła, gdyż z wszystkich stron ścignęli mormońscy koloniści, zęceni tem niezwykłym Eldorado.

Sielanka trwała jednak niedługo. Już w roku 1850, w dwa lata po osiedleniu się, rozpoczęli rybacy z kontynentu, leżącego nad jeziorem Michigan, upartą walkę z mieszkańcami „Wyspy Bobrów” i ich egzotycznym królem. Urządzili nawet podstępą i przemyślnie zorganizowaną wyprawę na państwo Stranga, która skończyła się jednak — dzięki dowcipowi „króla Mormonów” — zupełnym fiaskiem na pastliwych rybaków. Gdy bowiem, w

przeddzień zamierzonej walki, rybacy podsunęli się nocą pod wybrzeża „Wyspy Bobrów”, a wylądowawszy po cichu, przez całą noc raczyli się w nadbrzeżnej karczmie, wówczas szpiegowie Stranga dostali się na ich łódzie i nasypali im do zasobów żywności, a zwłaszcza do przygotowanych beczek z „whisky” — mocnej tabaki najgorszej sorty. Skoro świt rozpoczął Strang kanonadę do okrętów rybackich z jednej armaty, którą posiadał, czem tak przeraził rybaków, że zbiegli się na swoje łódzie na wielką naradę, podczas której obficie pokrzeptali się jedzeniem i „whisky”. Skutki tego poczęstunku, wzmocnionego tabaką, były jednak tego rodzaju, że rybacy nie byli zdolni nietylko do walki, ale wogóle do swobodnych ruchów.

Widząc w tem jakiś traf losu, zostawili odtąd „Wyspę Bobrów” i jej króla w zupełnym spokoju.

Skądinąd jednak miała przyjść niebawem na awanturniczego Stranga zgłada. Wprawdzie sąsiedzi przestali go niepokoić, a nawet znosili cierpliwie jego korsarskie wypadki na brzegi jeziora Michigan, ale zniszczyła go jego „wewnętrzna polityka”. Nie stało się to atoli odrazu, gdyż Strang miał djabło wiele szczęścia!

Zabronił np. swoim poddanym wielożenstwa, ale sam utrzymywał sobie wcale liczny harem, pomnażany często korsarskimi zdobyczami. Kiedy raz jeden z najwybitniejszych Mormonów odważył się wziąć sobie drugą żonę, Strang zagroził mu obcięciem i ciężkimi karami. Wówczas ów wybitny Mormon wszedł znowu w poro-

Na fali dnia.**W kwietniu.**

Zawiedliśmy się poprostu w sposób niesłychany! Przepowiadano nam wiosnę, potoki słońca, powiewy zefira, lekuchne stroje, gwarzono nam o kwiatach, fiołkach, niemal, że o białych bzach — a tutaj, jak się rozlała i rozchlapała »pluta«, tak chłapie od samego »Prima Aprilis«.

Zeby to była przynajmniej »przeplatanka«, jak mówi o kwietniu przysłowia: „Kwiecień-plecień, co przeplatka, — trochę zimy, trochę lata«.

Ale o »lecie« wogóle marzyć nie można, a o zimie — **detto**.

Rozkaparzył się jakiś obrzydliwy marcowy listopad, czy listopadowy marzec, a nieodparty spleen ogarnął biedne dusze lwowskie, jakbyśmy naprawdę byli Anglikami środkowej Europy, lub mieszkali w Kołomyji.

Po nocach targa łucikiem świszczący wichurę (a ludzie cieszą się, że to: ten »wiosenny«, »ciepły«!), ukazuje się na moment kilka nowoodkrytych planet i zakatarzony nos księżycy, — lecz rano budzi nas nanowo mglista, bezświetlna szaruga, błoto po kolana, upusty niebieskie i jakaś przedwiosenna beznadzieja, która kładzie się nam na piersi, jak senna teściowa w czasie wyjazdu kolejną na wakacyjne wywczasy.

Nie pomagają bladolice, wymokłe na deszczu śnieżyczki i anemiczne przyłaszczki, ofiarowane nam po 25 groszy przez kwaciarki o minach samobójczyń.

Jest szaro i monotennie, jak w e-legji deszczowej, pisanej przez któregoś z poetów wymarłej już dzisiaj »Młodej Polski«.

Deszcz uderza miarowo o nieumyte jeszcze okna, gra rozpaczliwie w dziurawych rynnach i leje się strugami na zdeterminowane parasole nie licznych przechodni, których oglądamy mętnym wzrokiem z po za zapocynych szyb mrocznego mieszkania.

I gdzież można znaleźć kropelę pociechy? Gdzie szukać promyka otuchy?

Chyba u tego Atlasa, którego opiewa wytrwale jeden z naszych poetów, albo w tem »Zakopanem«, w którym gromadzą się teraz »pod własną wiechą« bibliofile, z swoim rohatyńskim mecenasem na czele?... Chyba tam tylko...

zumienie z irlandzkimi rybakami, co stało się przyczyną operetkowej, ale długotrwałej wojny. Wmieszały się w to nawet władze amerykańskie i oskarżyły Stranga — samozwańczego króla »Wyspy Bobrow« — o zdradę stanu wobec Ameryki. Cóż się jednak stało? Strang nietylko został uwolniony, nietylko znowu wygrał walkę z rybakami, ale został nawet wybrany członkiem państwowego parlamentu w stanie Michigan.

Złamał sobie kark dopiero na... stroju niewieści. Pewnego dnia wydał bowiem rozkaz, aby wszystkie kobiety jego »państwa« nosiły krótkie bluzy i szerokie, brzydkie, niegustowne spodnice, przypominające szarawary. Sprzeciwiła się temu niejaka miss Bedford, a kiedy po jej stronie stanął także jej małżonek. wówczas Strang skazał go na chłostę. Ale teraz nastąpił koniec! Oto Mr. Bedford, razem z drugim jegomością, niejakim p. Wentworth, którego Strang także niedawno obiał, uczynili zasadzkę na »króla Mormonów« i zamordowali go skrytobójczo w roku 1856.

Teraz przyszła ruina mormońskiego królestwa na »Wyspie Bobrow«. Irlandzcy rybacy napadli na »państwo« niezjącego Stranga i zrównali je z ziemią. Mormoni z jeziora Michigan rozprószyli się na cztery wiatry po Ameryce, i w ten sposób skończył się bajkowy epizod tej egzotycznej i osobliwej sekty.

(—x—)

»Plucha« na świecie beznadziejna. Więc o ile nie jesteś, miły czytelniku, ani poetą, ani bibliofilem, nakryj się popołudniu kofdrą po uszy i prześpij te smutne godziny snem siedmiu braci śpiących!

A gdy się obudzisz, to może już niebo będzie całe w gwiazdach, a wiosenne powiewy będą ci grały piosnkę o młodej zieleni drzew, o białych naręczach i o gorących ustach kobiecych?...
Jun.

„Na fali 385“.**Rewja Związku Artystów Chórów Teatralnych. — Teatr Mały.**

W powodzi tegorocznych rewij miłym dowodem żywotności i artystycznych aspiracji t. zw. »małych aktorów« były onegdaj wystawione produkcje. Przedewszystkiem zaznaczyć musimy z przyjemnością istnienie twórczych jednostek w zespole Chórów. Rewję skomponowali artyści sami, dając do niej nietylko teksty, ale i muzykę. Z. Lipczyński, M. Kopyczyński i W. Seidler byli autorami i czołowymi aktorami rewji.

Drugie dodatnie wrażenie odniosło się z gry pewnej grupy artystów. Pokazano nam, że wśród usuniętych w teatrach na drugi plan chórzystów, istnieją talenty aktorskie, mające wszelkie dane do gry samodzielnej. Ma Związek Chórów tak dobrego komika, jak p. Kocourek, artystów do ról

charakterystycznych, jak p. Soroka, Seidler, pani Dokupil i Lipczyński, śpiewaków o pięknym głosie, jak p. Hilsenrath, tancerkę pełną wdzięku i wyczucia rytmiki w osobie p. Litki Horwatówny. Bardzo dobra w skecchu »Sprawa honorowa« okazała się p. Anecka, a w roli mimicznej handlarza p. Niemand w balladzie o »Czarnych brylantach«.

Do najładniejszych numerów rewji należały produkcje taneczne p. Horwatówny, pozatem »Juljetta«, »Sprawa honorowa«, »S-holla-dri«. — Dekoracje i kostjmy bardzo pomysłowe i staranne, orkiestra sprawną. Zapowiadali pp. Lipczyński i Kocourek. Orkiestrą dyrygował p. Mund.
G-m.

Z sali sądowej.**Echa zbrodni w Pietryczach.****(Wyrok w procesie przemyskim).**

Ostatnie przemówienie d-ra Landaua trwało trzy godziny. Zakończył je apelem do sędziów, by wydali werdykt zgodnie ze swem sumieniem i zachowali jak najdalej idącą ostrożność.

Przewodniczący radca Krzewiński pouczył sędziów przysięgłych o sposobie odbycia narady, poczem wraz z nimi udał się do pokoju narad. Po 15-minutowej naradzie sędziowie przy sięgłi powrócili na salę rozpraw. Sędzia Ząbek imieniem ławy zażądał postawienia pytania dodatkowego w kierunku zbrodni zabójstwa. Nad wnioskiem tym rozwinęła się obszerna dyskusja, w której udział brały wszystkie strony. Zastępcy powództwa cywilnego, oraz prokurator poparli żądanie sędziów przysięgłych, obrońca żądaniu temu się sprzeciwił.

Trybunał po naradzie odmówił żądaniu sędziów przysięgłych. Obrady nad werdyktem trwały półtorej godziny. O godz. 10.45 sędziowie zakończyli narady i powrócili do sali rozpraw. Sędzia Ząbek jako przewodniczący ławy ogłosił werdykt, mocą którego sędziowie przysięgli na pytanie w kierunku zbrodni skrytobójczego morderstwa, popełnionego na osobie ś. p. Stefani Ryłskiej odpowiedzieli 8 głosami tak, 4 głosami nie.

Zabrał głos prokurator, który oświadczył, że gdy był na komisji w Pietryczach, zastał miejscowy kościółek zamknięty, a drzwi mchem obro-

nięte. Na pytanie o powód powiedziano mu, że na wiadomość, że ś. p. Ryłska popełniła samobójstwo, kościółek jako sprofanowany, został przez mieszkańców zamknięty. W podziemiach tego kościółka spoczywają zwłoki ś. p. Ryłskiej. Wobec tego, że obecnie sprawiedliwości stało się zadość i zwłoki denatki spoczną na cmentarzu, kościółek będzie z powrotem oddany do użytku publicznego. W związku z tem duch Zmarłej przez usta prokuratora zwraca się do Prezydenta Rzplitej o akt łaski dla zasądanego.

W odpowiedzi dr. Landau krótko zaznaczył, że wobec wydania werdyktu na człowieka niewinnego w całej rozciągłości, zgłasza kasację i będzie o sprawiedliwość walczył do ostatka. Oskarżony werdykt przyjął spokojnie.

Trybunał udał się na naradę i po 15 minutach przewodniczący ogłosił wyrok, mocą którego uznano oskarżonego Tadeusza Ryłskiego winnym zbrodni skrytobójczego morderstwa z par. 134 i 135 i na podstawie par. 136 zasądzono go na karę śmierci, a przy zastosowaniu amnestji, zamieniono mu karę śmierci na 15 lat ciężkiego więzienia. Obrońca zgłosił kasację, oskarżony pozostaje więc nadal w więzieniu śledczym aż do prawomocności wyroku.

Laureatka Nobla przeciwko**„Listom łańcuchowym“.**

„Listy łańcuchowe“, których nie szczęśliwy pomysł zrodził się w Ameryce i w Anglii, dają się ludziom wszędzie we znaki. Dotarły one i do nas, budząc zabobonny strach u jednych, irytując swoją beżmyślnością drugich. Konieczność 9-krotnego przepisania otrzymanego listu i rozesłania do znajomych, z których każdy ma powtórzyć dziewięćkrotnie tę samą operację, o ile nie chce »przerwać łańcucha szczęścia« i ścignąć w ten sposób najcięższych klęsk na własną głowę, może być usprawiedliwiona jedynie chyba chęcią nabierania ludzi, niczem innem. A jednak ludzie dają się łapać na ten niedorzeczny kawał, traktując go zupełnie na serio.

Ostatnio „listy łańcuchowe“ ogromnie rozpowszechniły się w Norwegii, w której prasie powstała na ten temat obszerna dyskusja. Udział w niej

wzięła i norweska laureatka Nobla, Sigrid Undset. Undset pisze w tej sprawie, co następuje:

„Pragnę pocieszyć wszystkie osoby lęklive i nerwowe zapewnieniem, że ja sama przerwałam „łańcuchy szczęścia“ przeszło dwadzieścia razy i nie ścignęłam tem bynajmniej na siebie żadnych nieszczęść, o ile nie mam uważać za nieszczęście nagrody Nobla; pamiętam bowiem dobrze, że w dniu przyznania tej nagrody rzuciłam do kosza list łańcuchowy. Potrafię nawet do pewnego stopnia współczuć z przesądami, o ile można je usprawiedliwić cieniem chociażby zdrowego rozsądku; irytuje mnie jednak, kiedy widzę, że ludzie tracą czas i pieniądze na coś tak bezdenne idjotycznego, jak „listy łańcuchowe“. W dodatku uważam je za wysoce szkodliwe dla umysłów słabszych i dlatego proponuję, aby opodat-

kować wszystkich przepisujących i rozsyłających podobne listy na rzecz domów zdrowia dla tych, których mózg doznał szwanku wskutek otrzymania niemądrych przesyłek“.

R. C.

Szkolnictwo w Polsce w cyfrach.

Rocznik Statystyki daje nam następujący cyfrowy obraz szkolnictwa w Polsce.

Szkolnictwo początkowe znajduje się pod znakiem stałego rozwoju. — Liczba dzieci w szkołach wzrosła z 68.9% w r. 1922/23 do 95.3% w roku 1928/29.

Ilość szkół powszechnych: wzrasta stale w miastach, z 2.704 w r. 1922/23 do 2.936 przy 24.676 nauczycielach i 910.689 uczniach; na wsi zmniejszyła się z 24.680 w r. 1922/23 do 23.656, wzrosła jednakże liczba nauczycieli do 48.397 i uczniów do 2,563.893

Co się tyczy języka nauczania to na ogólną ilość 26.592 szkół powszechnych, uczono po polsku w 24.444, po rusku w 3.064, po białorusku w 78, po niemiecku w 812, w żargonie w 394, po hebrajsku w 202, po litewsku w 133, po czesku w 32, po rosyjsku w 7. Dwujęzycznych szkół, t. j. takich, w których na każdy język przypada połowa czasu nauki, albo istnieją komplety dla mniejszości, było w 1928/29 r. 2.574. Uczniów było polskich 3.2 milionów, ruskich 385 tysięcy, białoruskich 8.2 tysięcy, niemieckich 65.5 tysięcy, mówiących żargonem 34.8 tysięcy, hebrajskich 22.6 tysięcy, litewskich 5.4 tysięcy, czeskich 1.4 tysięcy, rosyjskich 617, dwujęzycznych 323.4 tysiące.

Seminarjów nauczycielskich mamy 209, w tem 90 państwowych z 36.806 uczniów (14.8 tys. mężczyzn, 22.000 kobiet); w 178 językiem nauczania jest polski, w 13 polski i ruski, w 10 ruski, w 4 niemiecki, w 1 żargon, w 1 polski i hebrajski, w 2 hebrajski.

W 794 szkołach średnich z 14.759 nauczycielami pobierało naukę w roku 1927/28 uczniów 209.2 tys., w tem 27% dziewcząt. Męskich szkół średnich liczono 313, żeńskich 242, koedukacyjnych 239, państwowych 270, samorządowych 65, prywatnych 459.

Sowieckie ekspedycje naukowe.

W Z. S. S. R. organizuje się w r. b. około 100 ekspedycyj naukowych. Między innymi Centralne Obserwatorium Geofizyczne przygotowuje ekspedycję na Kaukaz w celu przeprowadzenia tam badań nad ultrafioletowymi promieniami słońca, oraz nad ilością ozonu w górnych warstwach powietrznych.

Instytut Geofizyczny wysyła ekspedycję do okolic Baku w celu przeprowadzenia badań mineralogicznych.

Instytut Antropologiczny Uniwersytetu państwowego w Moskwie proponuje zorganizowanie ekspedycji dla zbadania różnych ras zamieszkujących Kaukaz i Syberję.

Instytut Archeologiczny wraz z Instytutem Sztuk Pięknych zamierza zorganizować ekspedycję do Uzbekistanu w celu poczynienia studjów nad tamtejszą sztuką oraz na Ural i na Syberję dla zbadania warunków życia ras północnych.

Muzeum Kultury Wschodniej wysyła ekspedycję do Turkiestanu, dla zapoznania się z tamtejszą fabrykacją dywanów.

Instytut dla badania kultury etnicznej i narodowej ludów wschodnich organizuje ekspedycję do okolic Tadżikistanu dla zapoznania się z literaturą, folklorem i językiem kraju.

Instytut Mineralogiczny wysyła ekspedycję do zachodnich okolic Altaju dla poczynienia badań nad tamtejszymi pokładami miki.

